

Aljukić dr Nerminka - Magistarski rad

Fakultet/Akademija	MEDICINSKI FAKULTET
Tip Rada	Magistarski rad
Kandidat, zvanje	Aljukić dr Nerminka
Naziv Teme	Kognitivna oštećenja i atrofija kore velikog mozga u veterana rata sa posttraumatskim stresnim poremećajem
Rezime/Abstract	<p>Tokom posljednjih desetljeća, nekoliko empirijskih studija nas izvještavaju o promjenama u učenju i pamćenju, a koje se odnose na zadatke eksplicitne verbalne memorije i prisjećanja. Većina od tih studija su uglavnom istraživale verbalnu memoriju, uz relativnu odsutnost studija o pažnji ili vizualnoj memoriji. Veliki broj dosadašnjih neuroimaging studija se bavio strukturnim i funkcionalnim promjenama kod osoba sa PTSP-om. Strukturalne studije PTSP-a su primarno fokusirane na manualno baziranu hipokampalnu volumetriju. Dok je značajna pažnja usmjerena na promjene volumena u subkortikalnim strukturama, vrlo malo pažnje je usmjereno na redukciju sive mase u korteksu. U posljednje vrijeme, interes za mjerenje kortikalne debljine i volumetrijska analiza, pojačano su interesantni, jer dopuštaju povezivanje kognitivnih sposobnosti, efekata bolesti, efekata starenja, na suptilne strukturalne promjene u mozgu. Ciljevi ovog istraživanja su bili utvrditi kognitivno funkcionisanje i CT nalaz mozga veterana rata u Bosni i Hercegovini sa posttraumatskim stresnim poremećajem, analizirati njihov međuodnos, kao i međuodnos sa intenzitetom simptoma PTSP-a i opštom funkcionalnošću. U radu je analizirano 50 ratnih veterana koji su u periodu 2009.-2012.god. liječeni na Klinici za psihijatriju, kod kojih je dijagnostikovano PTSP i kojima je za to vrijeme urađen CT mozga. Kontrolnu grupu su činili 54 veterana koji nisu liječeni zbog PTSP-a, a koji su zbog nekih drugih medicinskih stanja imali urađen CT mozga. Korištenje opšti upitnik konstruisan za ovu namjeru za ocjenu sociodemografskih podataka. Nivo izraženosti PTSP simptoma i prisustvo PTSP-a u vrijeme intervjua je procjenjivan Harvardskim upitnikom za traumu. Svim ispitanicima iz obje grupe su učinjena mjerenja za ocjenjivanje kortikalne atrofije izračunavanjem linearnih indeksa (indeks Silvijeve i frontalne fisure, četiri cerebralna sulksa i inverzni „cella media indeks). Testiranje kognitivnih funkcija je vršeno testom mini mentalnog statusa, Wechsler-ovom skalom pamćenja, testom crtanja sata i Montrealskom ljestvicom kognitivne procjene. Rezultati ovog istraživanja upućuju da su veterani rata sa PTSP-om, doživjeli veći broj traumatskih iskustava vezanih za neposrednu smrtnu opasnost, nego veterani bez PTSP-a, te da nakon prestanka ratnih dešavanja, žive u uvjetima lošijeg socijalno-radnog supporta u odnosu na veterane bez PTSP-a. Simptomi ponovnog proživljavanja traumatskih iskustava, simptomi izbjegavanja, povišene pobudenosti, kao i intenzitet ukupnih simptoma PTSP-a, su više izraženi kod veterana rata sa PTSP-om, kao i intenzitet simptoma poremećaja funkcionalnosti u svih šest područja funkcionisanja. Primjena sva četiri testa kognitivne procjene, pokazuje da veterani rata sa PTSP-om imaju veći stepen kognitivnog oštećenja u odnosu na veterane bez PTSP-a. Primjena MMSE pokazuje da veterani rata sa PTSP-om imaju veći kognitivni deficit u odnosu na veterane bez PTSP-a. Kognitivni deficit je povezan sa svim klaster simptomima i jačinom PTSP- a. Kada je u pitanju intenzitet simptoma funkcionalnog oštećenja, ukupni skor MMSE je povezan sa intenzitetom oštećenja „vještine i talenti“, „fizičko oštećenje“, „emocionalno stanje“. Kod veterana bez PTSP-a, kognitivno oštećenje je povezano sa simptomima ponovnog proživljavanja i svim totalnim skorovima, a u području intenziteta funkcionalnog oštećenja sa „vještine i talenti“, „intelektualno funkcionisanje“, „društveni odnosi“. Primjena Wechsler-ove skale pamćenja, ukazuje na veće kognitivno oštećenje kod veterana sa PTSP-om, posebno izraženo u području mentalne kontrole, kratkoročnog pamćenja, asocijativnog, dok obje grupe imaju deficite u području logičnog i vizualnog pamćenja. Kognitivni deficit kod veterana sa PTSP-om je u korelaciji sa simptomima ponovnog proživljavanja, simptomima izbjegavanja, te totalnim skorovima. Kod veterana bez PTSP-a, simptomi izbjegavanja i intenzitet traume su u vezi sa deficitom trenutnog, mehaničkog pamćenja. Količnik pamćenja u grupama, nije u korelaciji sa intenzitetom simptoma pojedinačno i po grupama simptoma, ali u cjelokupnoj grupi veterana jeste. Primjena MoCa testa, ukazuje na veće kognitivno oštećenje kod veterana sa PTSP-om u odnosu na veterane bez PTSP-a. Posebno izraženi deficiti su u području vizuospacijalnih/izvršnih sposobnosti, kratkoročnog pamćenja, prisjećanja, pažnje, apstraktnog mišljenja. Deficit vizuospacijalnih/izvršnih sposobnosti je u korelaciji sa intenzitetom svih klaster simptoma i svim skorovima; deficit pažnje je u korelaciji sa simptomima izbjegavanja i simptomima pobudenosti kao i totalnim skorom-16, kao stoje i prisjećanje. Kod veterana rata bez PTSP-a, deficiti pažnje su u korelaciji sa simptomima izbjegavanja, simptomima proživljavanja, kao i sa svim totalnim skorovima. Deficit vizuospacijalnih/izvršnih sposobnosti je u korelaciji sa intenzitetom simptoma proživljavanja, a deficit prisjećanja sa intenzitetom simptoma izbjegavanja. Ukupan broj bodova kod obje grupe je u korelaciji sa svim klaster simptomima i svim totalnim skorovima. Procjena kognitivnog deficita testom crtanja sata, ukazuje na veći deficit kod veterana rata sa PTSP-om. Veterani rata sa PTSP-om imaju veće vrijednosti indeksa Silvijeve fisure, što ukazuje na promjene kore u donjim dijelovima frontalnog lobusa i gornjim partijama temporalnog lobusa. Indeks Silvijeve fisure kod veterana sa PTSP-om je u korelaciji sa intenzitetom simptoma povećane pobudenosti, dok nisu utvrđene korelacije sa totalnim skorovima. Indeks Silvijusove fisure je u korelaciji sa deficitom pamćenja procijenjenim MMSE i MoCA testom, u cjelokupnoj grupi veterana; indeks frontalne fisure je u korelaciji sa deficitom količnika pamćenja procijenjenog Wechsler-ovom skalom, a indeks četiri cerebralna sulksa je u korelaciji sa deficitom količnika pamćenja procijenjenog Wechsler-ovom skalom i deficitom kognitivnih sposobnosti procijenjenog MoCA testom. Uz pretpostavku da kognitivna oštećenja možemo povezati sa procesom starenja, borbena izloženost, trajanje bolesti, prisustvo simptoma PTSP-a, mogu imati značajnog uticaja na ubrzano dodatno oštećenje kognitivnih procesa.</p>
Datum	26.08.2013
Predsjednik	dr.sc. Izet Pajević, vanredni profesor za nastavni predmet „Psihijatrija sa medicinskom psihologijom“
Mentor	dr.sc. Mevludin Hasanović, docent za nastavni predmet „Psihijatrija sa medicinskom psihologijom“
Član komisije	dr.sc. Alija Sutović, vanredni profesor za nastavni predmet „Psihijatrija sa medicinskom psihologijom“
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	-
Dodatni detalji i lokacija	26.08.2013. godine u amfiteatru I Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli s početkom u 12,00 sati
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Magistarski rad se može pogledati u Sekretarijatu Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, svakim radnim danom od 08,00 do 16,00 sati.